

БИБЛИОТЕКА „ЖИВОТЪ“

АТАНАСЪ БАКЪРДЖИЕВЪ

КОПНЕЖЪ ЗА
ЩАСТИЕ

ГОД. I

СОФІЯ
1939

№ 1

БИБЛИОТЕКА „ЖИВОТЪ“

АТАНАСЪ БАКЪРДЖИЕВЪ

КОПНЕЖЪ ЗА
ЩАСТИЕ

ГОД. I

СОФИЯ
1939

№ 1

ИЗДАНИЕ "СЪНОВЪ" Б.

А ТАКА СЪНОВЪ

КОПЕНЪЖЪ ВЪ
ЩА С Т Н Е

ТОДЪ 1901

ПЕЧАТНИЦА С. М. СТАЙКОВЪ — СОФИЯ

КОПНЕЖЪ ЗА ЩАСТИЕ

ЩАСТЛИВЪ МОЖЕ ДА БЪДЕ САМО ОНЯ, КОЙТО
ИМА ИСТИНСКО ЗНАНИЕ. ЩАСТИЕТО Е ВЕЛИКЪ ЗАКОНЪ,
ЗА ПОСТИГАНЕТО НА КОЙТО ЧОВЪШНАТА ДУША ТРЪБ-
ВА ДА СЕ СЪЕДИНИ СЪ ПЪРВИЧНАТА ПРИЧИНА, ОТЪ
КОЯТО Е ИЗЛЪЗЛА.

Беинса Дунд.

Човѣкътъ, разгледанъ било презъ призмата на днешното господствующе материалистично разбиране за живота, или презъ това на идеализма — безразлично, се стреми къмъ една единствена целъ — щастие.

Цѣлиятъ праисторически пътъ на човѣка, борбата, която е водилъ, въ желанието си да завладѣе известни природни сили, известни природни царства и дългия низъ отъ изпитания и горчевини, които сж съпровождали неговиятъ пътъ, е резултатъ на единъ праначаленъ и неизмѣненъ копнежъ у него, копнежъ за щастие.

Всичкитѣ форми на човѣшки общежития, всички религиозни, философски, на-

учни и пр. течения, въ своята първична тенденция, както въ миналото, така и днесъ, целта на изкуството, икономиката, целта на човѣшкия животъ, взетъ въ неговия първиченъ импулъсъ, — водятъ къмъ този още неоткритъ и винаги търсенъ елексиръ на живота, нареченъ щ а с т и е.

Да вземемъ и разгледаме отдѣлния човѣкъ въ сегашното му разбиране за живота.

Ако сте търговецъ, вие посвещавате живота си на бога на търговията. Купувате — продавате, пакъ купувате, пакъ продавате и, това продължава презъ цѣлиятъ ви животъ. Вие сте търговецъ по способностъ, или по »стечение на известни обстоятелства« но, презъ цѣлиятъ този низъ отъ деятельность, душата ви запазва едно праздно кѣтче, единъ незапълненъ свѣтъ, където никакви земни облаги не биха могли да го запълнятъ. И това кѣтче, тази Светая Светихъ на душата, вие наричате копнежъ за щастие.

Ако сте американски банкеръ, вашитѣ каси ще прѣщятъ отъ злато, вие ще предизвиквате финансови сензации, финансови крахове, фалити, предъ гения на вашата

материална мощь, хиляди човѣци ще се прекланятъ, ще ви угодничатъ, ще молятъ за милость; мнозина ваши противници ще бждатъ сломени, нѣкои отъ тѣхъ ще си прѣснатъ черепа предъ победата ви надъ тѣхъ, но... всичко това най-сетне ще ви омръзне, (говоря принципално, съ огледъ еволюцията на човѣшкия животъ) скуката ще почне да ви гложди, да ви оплита все повече и повече въ своитѣ ледени прегръдки и, вие вече минали границитѣ на човѣшкитѣ амбиции, ще чуете, може би, дълбоко нейде въ душата си единъ тихъ гласъ, гласътъ на вашето вѣчно »Азъ«, което ви говори като неподкупна съвѣсть, искайки повелително отъ васъ, за плодетѣ на вашия животъ. Тогава, вие ще трепнете като оживенъ, ще се огледате като току що пробуденъ отъ сънъ, ще обърнете глава назадъ, но съ ужасъ ще забележите изминалата дълга пжтека на вашия животъ и че вие сте вече къмъ „края на пжтя“!

Вие ще дигнете ржце отъ всичко, ще се качите на своята луксозна яхта, слугитѣ грижливо ще обвиятъ съ шалове отъ ангорски котки, болнитѣ ви отъ подагра крака, а вие, съ набраздено отъ времето лице и бѣли власи, съ горчиво-стипчева усмивка на устата, ще потеглите по раз-

вълнуваното море на живота, за да търсите, макаръ и твърде късно, онази приказна Аркадия, където човѣшкитѣ души спокойно си почиватъ, далечъ отъ омагьосаниятъ кръгъ на условноститѣ.

Ако сте човѣкъ на изкуството, — славата и материалното благополучие ще бждатъ вашия девизъ. Отначало ще ви измжчва „невежеството“ на хората, че не могатъ да ви оценятъ и дадатъ съответното уважение. После ще настѣпи реализирането на вашитѣ мечти, сжщитѣ тѣзи хора щи ви обсипватъ съ вниманието си, ще ви следятъ стѣпка по стѣпка, портрета ви нѣма да слиза отъ колонитѣ на вестницитѣ, ще хвалятъ вашитѣ добродетели и способности, докато единъ день „нѣкой“ тихо почука въ душата ви... Вие вече ще почнете да отбѣгвате хората, тѣхното присѣствие ще започне да ви дразни, да ви предизвиква и, въ моментъ на просвѣтление ще махнете „лавровиятъ вѣнецъ“ отъ главата си, ще се скриете, като Кнутъ Хамсунъ въ своята недостѣпна вила и ще кажете съ една горчива усмивка въ душата си, мъдритѣ слова на премъдрия Соломонъ: »Суета на суетитѣ. Всичко е суета«.

Ако сте лѣкаръ или словослагателъ, инженеръ или зидаръ, мжжъ или жена, жененъ или нежененъ, съ деца или безъ деца, младъ или старъ, беденъ или богатъ, здравъ или боленъ, оптимистъ или песимистъ, мждрецъ или невежа, благородникъ или крадецъ, благодетелъ или скжперникъ, — безразлично, всѣки единъ отъ васъ, презъ призмата на своя духовенъ погледъ, се стреми къмъ една единствена целъ — щ а с т и е т о.

Не е лошо да се стреми човѣкъ къмъ щастие, защото това е целта на живота; лошото е, че той не знае къде да го търси. Но, да видимъ, преди всичко, що е щастие? Е ли то нѣщо материално, нѣщо осѣзаемо, нѣщо, което можемъ да го видимъ, да го пипнемъ, да опредѣлимъ неговата „реална“ стойность.

Но, ако бѣше така, до сега най-малкото, поне единъ американски милиардеръ би проглушилъ свѣта, че го е намѣрилъ, и негли би го сервиралъ на почитаемата публика, чрезъ специфичното „американско наддаване“.

Споредъ философията на опита, щастие, въ неговата абсолютна смисълъ, при сегашнитѣ

разбирания за живота и порядъка изобщо, е непостижимо. Но, всъква една стъпка, която правилно определя Божественитѣ отношения между хората, е стъпка къмъ щастието. Човѣкъ е толкова по-близо до щастието, до своята духовна природа, доколкото той е насочилъ своето съзнание и действия въ служене на ближния си.

Хората постоянно се оплакватъ, че не сж щастливи, че все нѣщо имъ недостига, винаги нѣщо догонватъ, а най-голъмото имъ заблуждение въ сжщностъ е, че тѣ търсятъ винаги щастието вънъ отъ себе си и винаги чакатъ нѣкой день да имъ го сервира въ сребърень поднось.

А щастието е едновременно и индивидуаленъ и колективенъ въпросъ; защото, ако не бѣше така, хората биха живѣли като дивитѣ звѣрове по горитѣ и планинитѣ и въ една, може би, непрестанна борба помежду си. Въ такъвъ случай, вѣроятъно щѣше да пострада днешната „цивилизация,, която неминуемо води човѣчеството къмъ сжщата непрестанна борба, разпожсване, отчуждаване и свѣтовна катастрофа.

Но, като сравняваме човѣка съ представителитѣ на другитѣ земни царства, си-

гурно последнитѣ не ще сж твърде поласкани отъ това сравнение. Защото, въпрѣки колективното имъ подсъзнание за животъ (споредъ съвременната психология), взаимнитѣ имъ отношения за животъ и борба съ условията, обаче, се опредѣлятъ отъ единъ неизмѣненъ моралъ, който никога не ги поставя въ социални и морални противоречия. . .

Всички естественици отъ миналото и днесъ, описватъ въ огромни съчинения социалъ-етичнитѣ елементи въ живота на мравкитѣ, напримѣръ: когато се срещнатъ две мравки отъ противенъ лагеръ, разминаватъ се безъ злоба. А въ случаи, когато нѣкоя мравка бжде нападната отъ когото и да било и я срещне мравка отъ противния лагеръ, последната се притича на помощъ и я спасява. За направената услуга, тя бива заведена въ противния лагеръ и за благодарностъ, обсипвана съ вниманието на обитателитѣ на цѣлия лагеръ; или пъкъ, щомъ се срещнатъ две мравки отъ единъ и сжщи лагеръ (мравунякъ) и една отъ тѣхъ е гладна, поисква си храна отъ другарката и, последната навежда (приближава) хуботчето си до хуботчето на другата, изсипва складираната тамъ храна и си отминава. Нѣкои изследователи

сж склонни да твърдятъ, че мравката освенъ своя хранопроводъ, има и втори такъвъ — хранилище, въ който именно складира храна, за използване изключително за гореспоменати случаи.

И въ живота на птицитѣ се описватъ безбройно случаи на взаимнопомощъ. Азъ ще опиша само единъ, на който се е натъкналъ и великиятъ Гьоте, чрезъ наблюденията на другъ естественикъ, напечатилъ този случай. Гьоте, като го е прочелъ, и търсейки приложение на своя възгледъ за Божествения произходъ на живота, се е провикналъ; „Ако се укаже вѣрно, че таква хранене на чуждитѣ е присъщо на цѣлата природа, и има характеръ на общъ законъ, — тогава много загадки ще бждатъ разрешени«.

Въпросътъ се касае за следния наблюдаванъ случай. Група ловци — изследователи убили две птички, наречени малки качулати муши-трънчета. Какво голѣмо е било очудването имъ, обаче, когато на другия день намиратъ рожбитѣ на тѣзи убити птички, прибрани въ гнѣздото на червеношийката, която се грижела за тѣхъ наравно съ грижитѣ за своитѣ малки рожби.

Съ тѣзи два случаи, азъ искамъ само

да подчертая мисълта си, че закона за доброволната саможертва, който определя взаимопомощта, преди още да стане абсолютна мърка за живота на човъка, е такъв вече за представителитъ на другитъ царства...

Жестоко звучи, нали? Но какво отъ туй, когато се констатира единъ фактъ, една безусловна истина? Още повече, като се има предъ видъ, че за прилагането на тази саможертва отъ страна на представителитъ на по-нисшитъ царства, се използва само едно колективно подсъзнание докато човъкъ отдавна е миналъ фазиса на подсъзнание, съзнание, самосъзнание, а малцина сж достигнали и до свръхсъзнание; следователно, неговото самосъзнание би тръбвало да му служи като база за определяне положителното отъ отрицателното въ живота, позволеното отъ непозволеното и благородното отъ неблагородното, защото туй което ние имаме като лична опитностъ, то е само истина за насъ и върху него изключително градимъ по-нататъшнитъ си разбирания за живота.

Напримъръ, банкерътъ } махна безвъзвратно ржка отъ своитъ пълни съ злато каси, но кога? Следъ като събра редица

опитности отъ великото училище, на живота и съ цената на много загубени години. Чакъ тогава едва, той тръгна да търси еликсира на живота.

Неговиятъ синъ, обаче, или неговиятъ внукъ, правнукъ, наследникътъ му следъ 100 години, или следъ 1000, или презъ вѣковетъ, все едно, но всѣки случай, този, който идва следъ него (лансирамъ идеята за бждещитѣ отношения между хората) обезателно трѣбва да мине единъ пжтъ на лична опитностъ, за да се убеди, че туй, което ние търсимъ въ материалния животъ, е само едно условие, безспорно, необходимо, неизбѣжно, но все таки условие, за да може човѣшкото съзнание (взето като психична, неразрушима единица у него) като Божественъ лжчъ, разграничило доброто отъ злото, да тръгне по пжтя на доброто, което само по себе си, е разрешаване на закона за правилнитѣ отношения между хората и очертаване на бѣлата пжтека къмъ духовно-индивидуално благоденствие на човѣка, къмъ извора на жадуваното щастие.

Разбира се, нищо чудно, че ние имаме такива разбирания за живота и щастieto,

следъ като сме живѣли хилядолѣтие и днесъ продължаваме да живѣемъ съ една култура, съ едно съзнание за краенъ индивидуализъмъ, тази култура, въ която още живѣемъ и която е изразителка на феноменалния егоизъмъ на личността, изразенъ чрезъ максимата: »на менъ да е добре“.

Но, днесъ, обаче, когато моралното чувство у малкъ брой люде е започнало да се пробужда и настоява за съответното си първо мѣсто въ съзнанието имъ за правленъ животъ, не могатъ вече да се придържатъ въ онази овехтѣла, неподходяща за днешното време култура, културата на егоизма.

И понеже въ нашето съзнание започва една борба между тази стара култура и новата духовно-индивидуална култура, — се пораждатъ и ония голѣми страдания, борби, противоречия, както въ съзнанието и живота на отдѣлния човѣкъ, така и въ цѣлото човѣчество, като новитѣ разбиралия за животъ се мжчатъ да се освободятъ отъ твърде гжстата материя на властующия егоизъмъ, за да навлѣзе човѣкъ въ чиститѣ води на любовта, на взаимопомощта.

Значи, човѣчеството страда отъ липса

на Божествена любов, защото „Божествената любов не изключва никого, а напротивъ, включва всички«, които работятъ и действуватъ по нейнитѣ закони.

Примѣръ: въ миналитѣ култури на човѣка, за всѣка една обида или кражба или изневѣра, се е наказвало съ смъртъ; преди 2—3 столѣтия, обиденитѣ сж се дуелирали и, резултатътъ отъ куршума или сабята е билъ решающиятъ факторъ за реабилитация на »накърнената честь«. Въ сегашно време, човѣкътъ е направилъ една малка крачка напредъ, що се касае въпроса за „реабилитация на накърнената честь“. Днесъ, хората не се убиватъ съ хладни оржжия, тѣ сж намѣрили другъ, по-кратъкъ и съ по-малки послѣствия за дветѣ страни, методъ. Американцитѣ сж именно, които сж създали най-последния методъ за подобна »реабилитация«: — боксътъ. „Щомъ двама души се почувствуватъ обидени помежду си, хвърлятъ палтата си, запретватъ ржкави и, въ разстояние на нѣколко минути, въпросътъ е разрешенъ“ Падналиятъ и съ разкървавенъ носъ е виновниятъ, разбира се, а другиятъ, победителтъ — невиненъ; следователно, неговата »честь« е »възстановена«. Наистина, каква голѣма »честь«, за героя, който си е „въз-

становилъ честъта“ по такъвъ „честенъ“ начинъ! . .

Е, питаме сега, тѣзи двама люде, защо изпаднаха въ противоречие помежду си и се боксираха? Дали отъ много любовь единъ спрѣмо другъ, или тѣкмо обратното, отъ липса на любовь, отъ безлюбие? Дали отъ правилно разбирање на живота, на отношенията, които трѣбва да сществуваатъ между хората, или пъкъ отъ неразбирање на тѣзи закони?

„Истинското знание подразбира приложение“, а истинското приложение носи щастието за човѣка.

Значи, този, който знае — твори и това негово творчество, носи благоденствие за него и за всички.

Божествената култура, културата на любовта между хората, е за съвременното човѣчество все още едно литературно произведение, която обичаме отъ време на време да декламираме, да се кичимъ външно съ нея, но когато стане въпросъ да я приложимъ въ живота, свиваме знамето си на проповѣдници и философски отсичаме: „не е дошло времето ѝ,“

Да, вѣрно, времето на тази култура не е дошло, когато ще трѣбва да проявимъ нашитѣ добродетели, но, за съжаление,

какъ моментално се почувствуваме и заплуваме въ водитѣ на сжщата тази култура, когато трѣбва да ограбимъ чуждитѣ добродетели и да се окичимъ съ тѣхъ.

Мнозина още живѣятъ съ едни отношения, къмъ заобикалящата ги срѣда които имъ служатъ само за вѣтропоказатель, що се касае въпроса за личното имъ благоденствие.

Но, нека никога не се забравя, че колелото на живота има две посоки. Ако ние го въртимъ само къмъ себе си, рано или късно, катастрофата ще дойде за насъ.

Напримѣръ, ние много добре знаемъ, че въ време на общи катаклизми, народни бедствия, като землетресения, войни и други подобни нещастия, които ни сполетяватъ насъ хората, — сжщевременно тия страдания ни сближаватъ, каратъ ни да се чувствуваме равни единъ на другъ и, ние, като чели достигаме за даденъ моментъ, т.е. до тогава докато траятъ общитѣ страдания до оная култура, културата за правилнитѣ отношения между хората.

Значи, щомъ на нашия банкиръ или търговецъ имъ се разлюлеятъ многоетажнитѣ къщи отъ землетресение, напримѣръ, тѣ тутакси си спомнятъ, че хей, тамъ нѣкъде изъ покрайнинитѣ на града, въ една

прехлюпена, паянтова кжщичка живѣятъ тѣхни роднини, които отъ двадесетъ години не сж посещавали, нито сж се интересуваха за тѣхъ. Беднитѣ роднини сж изненадани отъ това посещение, отъ тази „голяма честь“, стесняватъ се отъ скромната си обстановка, но... богатитѣ роднини ги успокояватъ, тупатъ ги покровителствено по гърба и ги увѣряватъ, че тѣхъ повече ги радва факта, че имъ се е отдало случай да се видятъ, отколкото обстановката, която, въ края на краищата, нѣма никакво значение, що се касае въпроса до... землетресението... Напротивъ, тѣ, „високитѣ гости“ сж спокойни, доволни, дори щастливи, че закона за землетресението нѣма приложение за тази скромна обстановка, пъкъ въ краенъ случай, широкитѣ и здрави рамене на високитѣ гости биха ги опазили отъ евентуални изненади...

Време е вече човѣкъ да излѣзе отъ мжтнитѣ води на този грубъ индивидуализъмъ, на този омагьосанъ свѣтъ на личността и да тръгне по пътя на Божествената любовъ и общото благоденствие. Защото, не може да бжде справедливъ оня човѣкъ, който не проявява своитѣ

добродетели къмъ всѣкиго и при всички налагащи се случаи; не е разуменъ оня човѣкъ, който не умѣе да се справи съ противоречията, които среща по своя пѣтъ, да черпи поука отъ тѣхъ и да върви напредъ. Защото човѣкъ расте вътрешно само тогава, когато прилага този законъ на разумната любовъ въ най-малкитѣ ѣ проявления, при най-малкитѣ случаи. Това е най-здравия, градивенъ материалъ за вътрешенъ строежъ; това сж чиститѣ слнчеви лжчи за човѣшката душа, въ които тя се кжпи и измива; това сж, най-сетне, малкитѣ свѣтлинки, първитѣ пролѣтни кокичета на предвкусващото щастие, което единъ день човѣкъ ще достигне, следъ като извоюва своята свобода, т. е. като дойде до пробуждане на своето съзнание.

Тенденцията на човѣшкия животъ е щастието, но щастието не е отъ този свѣтъ. То нито може да се опише съ външни срѣдства, нито може да се отстжпи нѣкому. И обикновениятъ човѣкъ ако срещне човѣкътъ на щастието, той не може да го познае. Може цѣлъ животъ даже да живѣе при човѣкътъ на щастието и нищо необикновено да не забележи въ него. Защо?

Защото, за да разбереме такъв човѣкъ, ние трѣбва да притежаваме неговитѣ качества. Понеже щастието е качество на Божествения свѣтъ, следователно, ние трѣбва да имаме Божествена мѣрка, за да разберемъ Божественитѣ проявленія, или както говори Беинса Дунб: „Любовъта познава себе си въ всички свои прояви.“

Азъ често съмъ слушалъ отъ нѣкои религиозни хора да казватъ:

— Какъ бихме желали, поне веднѣжъ въ живота си да срещнемъ човѣкътъ на щастието. Казвамъ имъ: та вие сте го срещали много пѣти, но не сте го познали. Вие сте го слушали, но не сте го разбрали.

Но, казватъ тѣ, защо не ни се обади, защо не ни се открие? Та той всѣки моментъ Ви се открива. Неговиятъ животъ не е нищо друго, освенъ разкриване на Бога въ него.

Та какъ може да имъ се открие другояче? Ако той направи това по-човѣшки и каже: азъ съмъ човѣкътъ на щастието, въ мене работи Божествениятъ духъ, тѣзи хора веднага ще се съблазнятъ, ще го изгледатъ съ оня погледъ, съ който поглеждатъ една особена категория хора, които, по отношение на логиката, оставатъ на . . . особено мнение . . .

Нѣкога, за една такава декларация отъ

страна на Христа, Го обвиниха, че има бѣсове, а сега за такъвъ човѣкъ ще кажатъ чисто и просто — »той е лудъ!«

И понеже човѣкътъ на щастието е и човѣкъ на разумността, той никога не ще се подложи на подобни изпитания. Безпредметно е. Това никого нѣма да ползува. Човѣкътъ на щастието има други методи, съ които той си служи, за да може да приближава не себе си до хората, които търсятъ щастието, а обратното, търсецитѣ щастието да се приближаватъ до него, т. е. до Божественото, което се проявява чрезъ него.

Има една Божествена мѣрка, съ която се мѣрятъ всичкитѣ ценности на Великия животъ—това е Божествената любовь. Човѣкътъ на щастието, е и човѣкъ на любовта. Той е човѣкъ и на Мъдростта и на Истината и на Свободата. Щастливиятъ човѣкъ е свободенъ, защото щастието живѣе само въ чиститѣ води на абсолютната свобода. Да придобие човѣкъ щастието, значи да завърши изпититѣ си на земята. Придобиването на щастието е първиятъ празникъ на човѣшката душа. Щастието е свързано съ Любовта. Когато първиятъ

Божественъ лжчъ огрѣ човѣшката душа, тя се пробужда за Вѣчния животъ и тогава човѣкъ разбира смисъла на своето съществувание. На съвременнитѣ хора, обаче, колкото и да имъ се говори за щастие-то, тѣ винаги си го представляватъ въ една човѣшка сфера и му даватъ човѣшки отенѣкъ. Тѣ търсятъ и подразбиратъ щастieto обикновено като актъ на материално обсебване. Въ това обсебване влиза, преди всичко, човѣшката любовъ, която е поставена като лѣйтмотивъ на човѣшкия животъ, на човѣшкото щастие.

„Тѣ сж прави, отъ свое гледище, но отъ принципално, отъ Божествено гледище, не сж прави“ — говори Бианса Дунб.

Като всѣко преходно нѣщо въ живота и човѣшкото щастие се пуква като сапуненъ мехуръ, но най-интересното, което се забелязва въ съвременнитѣ хора е, че тѣ съжбяляватъ не за това, че погрѣшно сж насочили своитѣ стремежи за придобиване на щастieto, а, напротивъ, съжбяляватъ, че сж загубили „придобитото щастие“. Този, обаче, който говори за изгубено щастие, той още не е опиталъ неговитѣ сладки сокове, той е далечъ още отъ това щастие. Защото този, който е намѣрилъ истинското щастие, не само че никога вече

не го загубва, но тъкмо обратното, това щастие все повече и повече се увеличава, и това продължава презъ цѣлата вѣчностъ.

И понеже придобиването на щастieto и пробуждането на човѣшката душа представлява едно и сѣщо нѣщо, единъ и сѣщъ актъ, ето какво говори Беинса Дуно за този моментъ:

„Великото въ живота, това е пробуждането на човѣшката душа. Пробуждането на човѣшката душа подразбира запознаването ѝ съ Божията любовъ. Само пробудената душа познава качества на Божията любовъ. Туй е изразилъ Христосъ съ стиха: „Това е животъ вѣченъ, да познае Тебе Единнаго, Истиннаго Бога“. Отъ този стихъ ставатъ ясни думитѣ Христови: „Иди, продай всичко и ела да ме последвашъ“.

„Пробуждането на човѣшката душа е велико явление въ битието. То не е произволенъ процесъ. Както раждането на детето е велико събитие въ дома, така и пробуждането на човѣшката душа е велико събитие въ Божествения свѣтъ. Всички ангели, всички възвишени разумни същества се радватъ на това събитие“.

И по-нататъкъ:

„Когато душитъ се пробуждатъ, анге-

литѣ на небето пѣятъ и възхваляватъ Господа. Когато цвѣтята цвѣтятъ, пчелитѣ пѣятъ, весело брѣмчатъ. Тѣ пѣятъ за цвѣналитѣ цвѣтя, за проявения животъ. Пчелитѣ пѣятъ, радостно хвѣрчатъ отъ цвѣтъ на цвѣтъ и събиратъ сладъкъ сокъ за своя медъ. Каквито сж цвѣтята за пчелитѣ, такава нѣщо представятъ пробуденитѣ човѣшки души за ангелитѣ. Отъ тия души ангелитѣ събиратъ медъ за своитѣ кошери и се радватъ и на малкитѣ придобивки. Който се осмѣли да разруши живота на една отъ тия души, той разваля работата на ангелитѣ, които сж въ небесата.“

Както виждаме, щастието е качество на Духа, а човѣкъ може да бжде само съзнателенъ изразителъ на Щастието.

А какво виждаме днесъ? Едни отъ съвременнитѣ хора сж се обърнали на детективи, непрестанно търсящи по всички жгли на външния животъ, своето щастие. Други пъкъ се движатъ като сомнамбули въ живота, съ изгасналъ погледъ и горчиво разочарование по „изгубеното щастие“. Трети — невѣрващи нито въ човѣшкото, нито въ Божественото щастие, се движатъ като автомати въ живота, сложили маската на безразличието, убедени въ... „безсмислието на живота“.

Разбира се, отъ гледището на разумната природа, всичко това е на мѣстото си.

»Животътъ представлява стъпала, на които хората сж насядали, споредъ степенята на своето съзнание“, говори Беинса Дуно.

Ние хората се натъкваме на известни заблуждения, претърпяваме известни разочарования и горчевини, но за смѣтка на това пъкъ придобиваме и известни опитности, които освѣтяватъ нашето съзнание, насочвайки го къмъ Великия пътъ на живота.

Понеже се явява известно неудобство да говори човѣкъ самъ за своитѣ опитности, въ това отношение азъ ще посоча единъ примѣръ, засягащъ една позната на менъ девойка.

Спомнямъ си, отъ години наредъ тя имаше една слабостъ въ характера си, слабостъ, отъ която малцина отъ съвременното човѣчество могатъ да се похвалятъ, че сж се освободили: тя обичаше да одумва всѣки човѣкъ, съ когото се запознаеше. И то, едно одумваме,—по всичкитѣ правила на това „изкуство“. Проявяваше сжщо една самонадеяностъ въ всички прояви на живота си, която е присъща на хора, движащи се съ затворени очи...

Азъ предвиждахъ кжде може да я заведе тоя пжтъ на проявление, но.. съ какво можехъ да ѝ помогна?... Човѣкъ, човѣку може да подари единъ милионъ лева, апартаментъ и редъ други материални облиги, обаче, какъ може да му подари, на примѣръ, правилни разбирания за живота? Наистина, „този, който знае пжттъ къмъ Любовта, къмъ щастieto, къмъ духовното забогатяване, може да го посочи на хората, но обикновено тѣ подразбиратъ физическо забогатяване, което носи най-голъмото нещастие“. Така говори Беинса Дуно. „Не че материалното богатство носи само по себе си нещастие“ — казва Той, но влѣзло въ ржцетѣ на обикновения човѣкъ, той не знае какъ да го употрѣби, следствие на което си докарва нещастieto въ живота. А колкото се касае въпроса за разумния човѣкъ, „той никога не може да бжде беденъ, нито вътрешно, нито външно“, защото той знае методитѣ, чрезъ които се управлява това двойно богатство.

Тази девойка не притежаваше нито едно отъ тия богатства. Следователно, тя не притежаваше никакъвъ козъ въ живота си, за да оправдае своето поведение. Разбира се, причинитѣ за такова едно проявление, сж много сложни и криещи най-различни еле-

менти, отъ най-различно естество и време... Такова изяснение на въпроса е обектъ на едно специално психологическо изследване, което, прочее, не е въ моята прѣка задача. Азъ само искамъ да използвамъ, за да изтъкна една черта отъ характера на тази девойка, именно, слабостъта ѝ да одумва и причината, която я накара да се освободи, или най-малкото, да намали до голѣма степенъ тази своя слабостъ.

Най-интересниятъ фактъ е, че тя изживѣ всичко онова, на което се смѣеше. А що се касае въпроса до човѣшката любовъ, тя опита и най-горчивитѣ ѝ плодове...

Нѣколко месеца следъ това, азъ не бѣхъ я виждалъ. Когато се срещнахъ съ нея веднага ми направи впечатление нейното, облагородено, омекотено лице. Очитѣ ѝ не издаваха вече предизвикателностъ, а напротивъ, изразяваха една примирителностъ, една тиха тжга, а сжщевременно се забелязваха и свѣтлинкитѣ на идващото духовно оглжбяване. Тя не говорѣше вече рѣзко, самонадеяно, а напротивъ, всичкитѣ ѝ думи бѣха отмѣрени и предварително обмислени.

Разбира се, първата ѝ задача бѣ да ми опише цѣлата си „трагедия“. Азъ, обаче, не мога да твърдя, че цѣлата тази положи-

телна промѣна, която стана въ характера ѝ, ще продължи дотогава, докато тя изживѣе своята „любовна мъжа“. Не! Защото, ако това бѣше така, тя щѣше да разправя болката си на всѣки срещнатъ човѣкъ. А въ случая, е тѣкмо обратното: тя не искаше много хора да бждатъ посветени въ нейната „трагедия“. А най-главното, тя не търсѣше причината за случилото се, въ никого друго, освенъ въ себе си.

Сега, азъ се радвахъ, че ми се отдава добриятъ случай да ѝ поговоря на онзи езикъ, на който, прочее, винаги съмъ ѝ говорилъ, обаче, тя не ме разбираше.

Най-напредъ ѝ казахъ, че се радвамъ на нейната „трагедия“. Че ако подобни „трагедии“ могатъ да просвѣтлятъ човѣшкия умъ, да облагородятъ човѣшкото сърдце и насочатъ човѣшката воля къмъ разумни проявления,—тогава такива „трагедии“ сж съвсемъ на мѣстото си. Не казвамъ, че всѣки човѣкъ трѣбва да изживѣе подобно нѣщо. Разумната Природа е наредила така, че всѣки човѣкъ да мине презъ специфични за него опитности и да дойде единъ день до пробуждане на своето съзнание.

Но ако нѣкой човѣкъ изживѣе подобно разочарование, това показва, че тѣкмо та-

кава опитностъ му е необходима, за проявяване на неговитѣ добродетели. Следователно, ако той разбере смисълътъ на тѣзи страдания, ще ги приеме не само безъ роптаніе, но и съ благодарностъ.

„Господъ не товари човѣка съ повече страдания, отколтото той заслужава и може да носи“—казва Беинса Дуно.

Говорихъ ѝ все въ тоя духъ и я наблюдавахъ какъ приемаше всичко това, не привидно, а напротивъ, като нѣщо естествено, като нѣщо, което е въ реда на нѣщата и което не може да бжде другоячъ. Тя ме слушаше и подсилваше нѣкъде моята мисль, каточели тази философия за живота, ѝ е отдавна, много отдавна позната; нѣщо повече, каточели цѣль животъ е разсждавала и действувала по този начинъ.

И позволете ми да си призная, азъ виждахъ въ нейното лице единъ новъ човѣкъ, съ когото за пръвъ пжтъ говорѣхъ и изпитвахъ радостъ. Ние се познавахме отъ десетъ години, но нашитѣ разговори сж били до сега само една външна необходимостъ за случайтѣ, когато сме се срещали и, нищо повече. Сега, обаче, ние говоримъ единъ общъ езикъ, езикътъ на душитѣ и се разбираме отлично.

— Е, питамъ я сега, какво мислите да правите по отношение на Вашия любимъ?

— Нищо! . .

— Тоестъ, какъ да Ви разбирамъ?

— Вѣрвамъ, че правилно ще ме разберете. . . Азъ не го обичамъ, защото нѣма какво да обичамъ въ него. Но азъ не го и мразя. Той има другъ пжтъ и азъ другъ. Единъ день, когато ние научимъ и двамата езика на душитѣ, тогава пакъ ще се срещнемъ и ще се разберемъ.

— Вие сте права, казвамъ азъ, но до известна степенъ. Азъ ще Ви приведа една мисълъ на Беинса Дуно и следъ това ще Ви кажа, къде не Ви смѣтамъ за права.

» — Когато видите, че нѣкой грѣши, вие си кажете въ себе си: ще гледамъ тази моя погрѣшка да я поправя.«

Това е най-висшиятъ моралъ, на който единъ день човѣкътъ ще стане пълень изразитель.

За изясняване дълбокиятъ смисълъ на думитѣ на Беинса Дуно, могатъ да се напишатъ цѣли томове, но азъ ще се постарая да синтезирамъ всичко това въ нѣколко негови думи:

»Сжществува само една Мирова Душа, и всички човѣшки души и форми въ Живота сж само проявление на тази Душа.«

Следователно, когато ние виждаме доброто или злото въ нѣкого, то сж сжщевременно е и наше добро и зло. На доброто и злото трѣбва да гледаме, значи, не като на отдѣленъ, а на колективенъ актъ.

При това положение, Вие все ще намѣрите една добра черта въ този човѣкъ, заради което ще го обичате вжтре въ душата си.

— Вие имате право. Напълно приемамъ обясненията Ви на великитѣ думи на Бейнса Дунó. Чувствувамъ, че така трѣбва да се постъпи, но азъ искамъ да бжда искренна — чувствувамъ се още слаба за да си послужи съ тази висша философия за живота. Но азъ чувствувамъ сжщо, че единъ день ще се добера до този методъ и ще се освободя веднѣжъ за винаги отъ веригитѣ на личния животъ, за който Вие толкова много сте ми говорили.

— И азъ вѣрвамъ, че тази девойка ще успѣе, тѣй както ще успѣе всѣки единъ, който дойде до съзнанието, че трѣбва да върви въ тоя пжтъ. Защото »първото решение е и първиятъ успѣхъ«. Тогава ще дойде и щастieto.

— — —

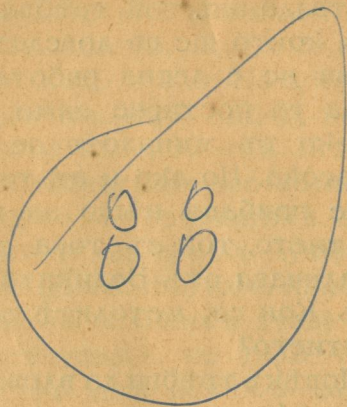
И така, който иска да придобие истинското щастие, въ което нѣма никога разочарование и при което свършватъ човѣш-

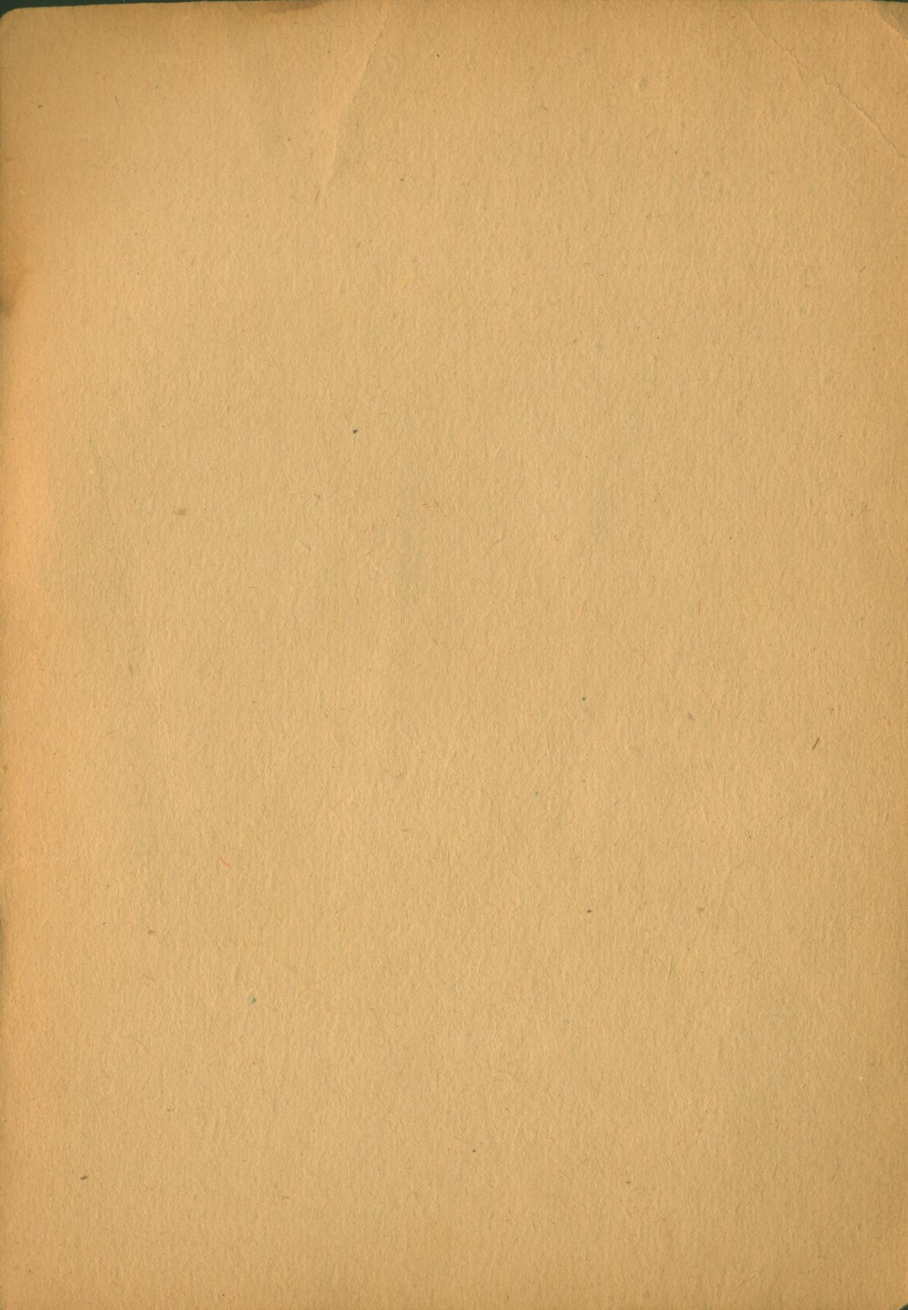
китѣ страдания, той трѣбва да изучва методитѣ, които ще го доведатъ до тамъ.

Това не е лесна работа и човѣкъ не може да го постигне само въ единъ животъ, ако въ миналото не е градилъ въ тази насока. Но ако и въ този животъ човѣкъ не прибавя нѣщо за придобиването на щастието, той съ това още повече ще се отдалечава отъ Великата целъ на своя животъ. Кои сж методитѣ, за придобиване на щастието?

— „Човѣкъ трѣбва да вложи въ мисълта си една свѣтла идея, една свѣтла мисълъ; човѣкъ трѣбва да вложи въ сърцето си едно благородно чувство; човѣкъ трѣбва да вложи въ постѣпкитѣ си разумность, която да има предвидъ благого на всички хора.“ Само този е пѣтътъ за постигане на щастието. Тогава на човѣка ще се отворятъ очитѣ и той ще види своето заблуждение, въ което е живѣлъ презъ вѣковетѣ. Тогава той ще намѣри и познае своя Учителъ не външно, а съ помощта на Божествената свѣтлина, която ще огрѣва вече неговата душа и за него ще настѣпи първиятъ день на Любовта, първиятъ день на Пролѣтъта, първиятъ день на Разумния животъ, първиятъ день на Щастието.

Да работимъ въ тази насока!

БИБЛИОТЕКА „ЖИВОТЪ“

УЛ. „Д-РЪ РУСЕВЪ“ № 7. СОФИЯ — VII.

ЦЕНА 5 ЛЕВА